

Міністерство освіти та науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра української мови імені проф. І. Ковалика

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного
факультету

“ 31 ” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ФУНКЦІОНАЛЬНО-КАТЕГОРІЙНОЇ ГРАМАТИКИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»

	(назва навчальної дисципліни)
галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
	(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність	<u>035 Філологія</u>
	(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація	<u>035.01 Українська мова та література</u>
	(назва спеціалізації)
факультет	<u>філологічний</u>
	(назва інституту, факультету, відділення)

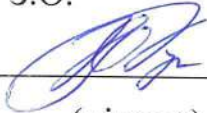
Основи функціонально-категорійної граматики сучасної української мови.
Робоча програма навчальної дисципліни для студентів-магістрів за спеціальністю
– 6.020303 – українська мова і література; 2023 р. – 19 с.

Розробник – канд. філолог. наук, доц. Кутня Г. В.

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри української мови імени
професора Івана Ковалика

Протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри Купчинська З.О.

_____ (Купчинська З.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«31» серпня 2023 р

Затверджено Вченою радою філологічного факультету

Протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

«31» серпня 2023 р. Голова
_____ (Крохмальний Р.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u>	за вибором	
	Напрямок підготовки <u>035 Філологія</u>		
Модулів – 1	Спеціальність <u>035.01 Українська мова та література</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 58		Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції
	16 год.		8 год.
	Практичні, семінарські		
	16 год.		8 год.
	Самостійна робота		
	58 год.		76 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 0,35;
- для заочної форми навчання – 0,15.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

МЕТА КУРСУ – отримання базових знань із функціонально-категорійної граматики, відтак формування **систематизованих** наукових знань (у довершення до академічного підходу) у класифікації та аналізі граматичних категорій, одиниць, явищ.

ЗАВДАННЯ: сформувані у студентів розуміння граматичної структури мови як складної системи, компоненти якої засвідчують міжрівневий характер, зокрема:

- 1) ознайомити слухачів курсу із сучасними тенденціями у трактуванні граматичних явищ та основними термінологічними поняттями функціональної граматики;
- 2) навчити:
  - А) аналізувати семантику основних граматичних категорій (морфологічних та синтаксичних) та засоби її вираження;
  - Б) розмежовувати різні аспекти речення – формально-синтаксичний, семантико-синтаксичний та комунікативний;
  - В) визначати первинні та вторинні одиниці речення семантико-синтаксичного рівня – предикат, суб'єкт, об'єкт, детермінанти;

Матеріал спецкурсу подано з урахуванням напрацювань української та європейської лінгвістичної науки. У програмі відображено функціональний підхід у кваліфікації формальних граматичних категорій з опорою на семантико-граматичний, а також аналіз окремих універсальних семантико-граматичних категорій. Спецкурс спрямований на усвідомлення власне українських граматичних ознак та загальномовних.

У результаті засвоєння навчального матеріалу СТУДЕНТИ повинні ЗНАТИ:

- 1) основні поняття функціональної граматики, напрями, термінологію;
- 2) семантичні засади граматичних категорій;
- 3) функціонально-семантичні категорії та способи їхнього вираження;
- 4) особливості тримірного підходу до аналізу речень (формально-граматичного, семантико-синтаксичного та комунікативного);
- 5) принципи виділення компонентів семантико-синтаксичної структури речення.

У результаті набутих знань СТУДЕНТИ повинні ВМІТИ:

- 1) аналізувати семантику граматичних категорійних значень;
- 2) виявляти засоби реалізації функціонально-семантичних категорій, враховуючи різні мовні рівні;
- 3) оцінювати речення з погляду структурної семантики (семантично елементарне / семантично складне), розрізняючи основні типи синтаксем у зв'язку з членами речення та аналізувати їх;

- б) аналізувати співвідношення семантико-синтаксичної та формально-синтаксичної структур речення, враховуючи комунікативну оцінку висловлювання;
- 7) брати участь у науковій дискусії.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Основні поняття функціонально-категорійної граматики. Аналіз функціонально-семантичних категорій

Тема 1. Напрями, течії, підходи у лінгвістиці 20-21 ст. Різні підходи до аналізу граматичних одиниць та явищ. Українська школа функціональної граматики, її представники.

Тема 2. Категорії функціональної граматики. Поняття «функціонально-семантичної одиниці», «функціонально-семантичного поля», «функціонально-семантичної категорії».

Тема 3. Загальна характеристика (зміст та способи вираження) функціонально-семантичних категорій (суб'єктності, персональності, об'єктності, аспектуальності, темпоральності, фазовості, модальності, локативності, посесивності, кількості, компаративності тощо).

Змістовий модуль 2. Функціональний підхід до аналізу синтаксичних одиниць та явищ

Тема 4. Тривимірний підхід до аналізу речення в українській граматиці за функційним підходом (семантико-синтаксичний, формально-граматичний та комунікативний).

Тема 5. Семантико-синтаксична оцінка речення. Пропозиція. Поняття валентності. Валентно зумовлені компоненти та детермінанти.

Тема 6. Компоненти в семантико-синтаксичній структурі речення. Типи синтаксем.

Тема 7. Категорія предиката як центральної синтаксеми.

Тема 8. Субстанціальні синтаксеми.

Тема 9. Вторинні синтаксеми у реченні.

Тема 10. Семантична співвідносність простого ускладненого і складного речення.

Тема 11. Комунікативний аспект простого речення.

Тема 12. Формально-граматичний аспект аналізу речення у єдності із семантико-синтаксичним та комунікативним.

Тема 13. Функціональний аналіз речення.

4. Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин
--	-----------------

Назви змістових модулів і тем	Денне навчання					Заочне навчання				
	Усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		Л	Пр.	інд	ср		л	п	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Основні поняття функціонально-категорійної граматики. Аналіз функціонально-семантичних категорій										
Тема 1. Напрями, течії, підходи у лінгвістиці 20-21 ст. Різні підходи до аналізу граматичних одиниць та явищ. Українська школа функціональної граматики, її представники.	6	1			5	7	1			6
Тема 2. Категорії функціональної граматики. Поняття «функціонально-семантичної одиниці», «функціонально-семантичного поля», «функціонально-семантичної категорії».	5	1			4	5,5	0,5			5
Тема 3. Загальна характеристика (зміст та способи вираження) функціонально-семантичних категорій (суб'єктності, персональності, об'єктності, аспектуальності, темпоральності, фазовості, модальності, локативності, посесивності, кількості, компаративності тощо).	15	2	6		7	15	1	2		12
Разом – змістовий модуль 1.	26	4	6		16	27,5	2,5	2		23
Змістовий модуль 2. Функціональний підхід до аналізу синтаксичних										

одиниць та явищ									
Тема 4. Тривимірний підхід до аналізу речення у функціональній граматиці (семантико-синтаксичний, формально-граматичний та комунікативний).	3	1			2	2,5	0,5		2
Тема 5. Семантико-синтаксична оцінка речення. Пропозиція. Поняття валентності. Валентно зумовлені компоненти та детермінанти.	5	1			4	4,5	0,5		4
Тема 6. Компоненти в семантико-синтаксичній структурі речення. Типи синтаксем.	6	2			4	4,5	0,5		4
Тема 7. Категорія предиката як центральної синтаксеми.	5,5	1	0,5		4	5	0,5	0,5	4
Тема 8. Субстанціальні синтаксеми.	5,5	1	0,5		4	6	0,5	0,5	5
Тема 9. Вторинні синтаксеми у реченні. Подвійні синтаксеми.	5,5	1	0,5		4	6	0,5	0,5	5
Тема 10. Семантична співвідносність простого ускладненого і складного речення.	5,5	1	0,5		4	5,5	0,5		5
Тема 11. Комунікативний аспект простого речення.	8	2	2		4	6	1		5
Тема 12. Формально-граматичний аспект аналізу речення у зв'язку із семантико-синтаксичним та комунікативним	10	2	2		6	11	1	1	9
Тема 13. Функціональний аналіз речення	10		4		6	11,5		1,5	10

Разом – змістовий модуль 2.	64	1 2	10		42	62,5	5, 5	4		53
Разом	90	1 6	16		58	90	8	6		76

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Характеристика засобів вираження різних функціонально-семантичних категорій на різних мовних рівнях (лексико-граматичному: частиномовна вираженість; граматичному: власне морфологічному (спеціалізовані морфологічні форми), синтаксичному (з урахуванням різних синтаксичних одиниць та явищ); якщо є – на словотвірному (формотворчі чи словотворчі афікси).	6	2
2	Виділення та характеристика різних синтаксем у структурі речення.	2	1,5
3.	Характеристика речень за окремими комунікативними показниками: модальності (загальної та часткової), метою висловлювання, емоційною забарвленістю. Аналіз речень, у яких комунікативні ознаки впливають на формально-граматичні та семантико-синтаксичні особливості компонентів.	2	
4.	Формально-граматичний аналіз речень різної структури (академічний підхід)	2	1
5.	Функціональний аналіз речення (формально-граматичний, семантико-синтаксичний, з елементами комунікативних показників)	4	1.5

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1.	Українська школа функціональної граматики, її	5	6

	представники (І. Вихованець, К. Городенська, А. Загнітко, М. Мірченко, С. Соколова, Л. Руденко, М. Калько та інші мовознавці).		
2.	Базові функціонально-семантичні категорії.	1	2
3.	Структурні елементи та властивості функційно-семантичного поля у граматиці	3	3
4.	Характеристика різних функційно-категорійних значень у сучасній українській мові: персональності, адресатності (адресата), об'єктності (власне об'єкта), темпоральності (часу), посесивності (присвійності), мети, наслідковості, порівняння, квантитативності (кількості), атрибутивності (означальності), допустовості, локативності (місця), заперечності, спонукальності, стану, модальності, аспектуальності («внутрішнього» часу), суперлативності, умови.	6	10
5.	Основні значення відмінкової системи сучасної української мови, їх реалізація в реченні.	0.5	1
6.	Морфологічний та синтаксичний час; пряме і відносне вживання часових форм дієслова.	0.5	1
7.	Різні підходи до поняття валентності у мовознавчій літературі. Валентність на різних мовних рівнях.	4	4
8.	Сутність формально-граматичних, семантико-синтаксичних та комунікативних аспектів у реченні.	1	2
9.	Співвідносність синтаксем із формальними членами речення.	4	5
10.	Співвідносність предикатів із формальними членами речення.	4	4
10.	Співвідносність субстанціональних синтаксем із формальними членами речення.	2	2
11.	Співвідносність вторинних синтаксем (детермінантів) із формальними членами речення.	4	5
12.	Різновиди об'єктних значень та лексико-граматичні засоби їх вираження в реченні.	1	2
13.	Актуальне членування речення.	1	1
14.	Синтагматичне членування речення.	2	3
15.	Формально-граматичні показники аналізу	5	6

	складного речення в академічній граматиці.		
16.	Формально-граматичні та семантичні критерії у виділенні і характеристиці членів речення в сучасній академічній граматиці.	4	6
17.	Модальність як одна з основних ознак речення, засоби вираження модальності в реченні (лексичні, граматичні, зумовлені комунікативною настановою речення).	1	2
18.	Функціональний аналіз речення на синтаксичному матеріалі різного типу структурно-комунікативних одиниць.	9	11
	Разом	58	76

10. Методи навчання

Результати навчання	Методи навчання	Форма оцінювання
Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота, проблемний виклад, частково-пошуковий метод, навчальна дискусія,	Залік, поточне усне опитування, письмова самостійна робота, колоквиум, участь у дискусії.
Знати систему мовних рівнів.	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота, вправи, проблемний виклад, частково-пошуковий метод, пояснювально-ілюстративний метод	Залік, тестування, поточне усне опитування, письмова самостійна робота, колоквиум, участь у дискусії, презентація.
Знати граматичну структуру української мови, виокремлювати синтаксичні одиниці та визначати зв'язок останніх з одиницями інших мовних рівнів мови.	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота, вправи, проблемний виклад, частково-пошуковий метод, аналіз, метод проблемного викладання, дослідницький метод.	Залік, проектна робота, письмова самостійна робота, колоквиум, участь в обговоренні.
Характеризувати граматичні явища, процеси, одиниці в різностильових реченнях	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота, вправи, проблемний виклад,	Залік, проектна робота, тестування, поточне усне опитування, письмова самостійна

сучасної української літературної мови.	частково-пошуковий, пояснювально-ілюстративний метод.	робота, колоквиум, участь в обговоренні.
Застосовувати сучасні методи та прийоми в методиці викладання граматики	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота, вправи, проблемний виклад, навчальна дискусія.	Залік, тестування, поточне усне опитування, письмова самостійна робота, колоквиум, участь в дискусії.
Розуміти синтаксичну систему мови як результат комунікативно-мисленнєвої діяльності, відтак моделювати різні синтаксичні одиниці та інтерпретувати їх з позицій шкільної та академічної граматики.	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота, вправи, проблемний виклад, частково-пошуковий метод.	Залік, тестування, поточне усне опитування, письмова самостійна робота, колоквиум, участь в обговоренні, презентація.

11. Методи контролю

1. Опитування.
2. Поточні самостійна та контрольна роботи.
3. Індивідуальні презентації.
4. Залік.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	100
5	4	20	1	1	4	5	5	5	2	8	20	20	

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	
B	81-89	добре	

C	71-80		зараховано
D	61-70	задовільно	
E	51-60		
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Кутня Г. В. Робоча програма та силабус дисципліни «Основи функціонально-категорійної граматики (електронний рукопис). Інтернет-ресурс. Доступ з: <https://philology.lnu.edu.ua/course/osnovy-gramatyky>.
2. Кутня Г. В. Основи-функціонально-категорійної граматики: методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни для магістерського рівня вищої освіти зі спеціальності 035 Філологія. (Спеціалізація 035.01 Українська мова та література). Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 50 с.
3. Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г., Труш О. Морфологія: Термінологічний словник-довідник. Львів, 2014. - 225 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. К., 2004.
2. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис. К.: Либідь, 1993. 368 с.
3. Вихованець І. Р. Нариси з функціонального синтаксису. К.: Наукова думка, 1992. 222 с.
4. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. К.: Наукова думка, 1988. 256 с.
5. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Семантико-синтаксична структура речення. К.: Наукова думка, 1983. 220 с.
6. Загнітко А. П. Теорія сучасного синтаксису: монографія. Донецьк: ДонНУ. 2007.
7. Загнітко А. Український синтаксис: теоретико-прикладний аспект. Донецьк, 2009. 137 с.
8. Загнітко А. П. Теоретична граматики сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис. Донецьк, 2011. 992 с.

9. Костусяк Н. М. Структура міжрівневих категорій сучасної української мови. Луцьк, 2012.
10. Мірченко М. В. Структура синтаксичних категорій. Луцьк, 2001 (перевидання доповнене 2004).

Додаткова

1. Андерш Й. Ф. До питання про семантичну структуру речення (на матеріалі чеської та української мов // Мовознавство. 1984. №5. С. 38-42.
2. Андрієвська О.О. Сміслові чинники порядку слів у реченні // Філологічний збірник Київського державного університету імені Т.Г.Шевченка. К., 1952. № 4. С. 77 — 83.
3. Арват Н. М. Про компонентний аналіз семантичної структури простого речення // Мовознавство. 1976. № 4. С. 38-45.
4. Баган М. П. Категорія заперечення в українській мові: функціонально-семантичні та етнолінгвістичні вияви. Київ, 2012.
5. Барчук В. Формальна і функціонально-семантична співвіднесеність категорій часу та способу // Українська мова 2011. №4.
6. Безпояско О.К. Іменні граматичні категорії (Функціональний аналіз). К.: Наукова думка, 1991 С. 11-81.
7. Бондар О. І. Система і структура функціонально-семантичних полів темпоральності в сучасній українській літературній мові: Функціонально-ономасіологічний аспект: Автореф. дис...д-ра філол. наук: 10.02.01 / НАН України, Інститут української мови. К., 1998. 33 с.
8. Вакалюк І. В. Функціонально-семантична категорія дієслівної квантитативності в сучасній українській мові: Дис...канд. наук.-Івано-Франківськ, 2019.
9. Вихованець І.Р. Валентність предиката і семантико-синтаксична структура елементарного речення // Українська мова і література в школі. 1973. С. 16–24. Також інтернет-ресурс. Доступ з: https://chtyvo.org.ua/authors/Avtorskyi_kolektyv/Syntaksys_ukrainskoi_movy_khrestomatiia_Chastyna_1/
10. Вихованець І.Р. Навколо проблем предикативності, предикації і предикатності // Українська мова. – 2002. – №1. – С. 25 — 31.
11. Гловацька О. Л. Ядро функціонально-семантичного поля негативності в староукраїнській мові // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Мовознавство». № 11. 2015. Вип. 21 (3).
12. Глотова О. В. Функціональний підхід до вивчення складних семантичних категорій // Лінгвістичні дослідження: Зб. Наукових праць. ХНПУ ім.Г.С. Сковороди. Вип. 50. Харків, 2019. // Інтернет-ресурс. Режим доступу: <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/lingvistics/issue/archive>
13. Городенська К. Г. Багатоаспектність проблематики синтаксичних досліджень // Городенська К. Г. Здобутки академічної граматичної

- школи // Українська мова. 2021. № 3. С. 13-17. // Інтернет-ресурс. Доступ з: https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmova/3_21/3.pdf
14. Городенська К. Г. Реченнєтвірний потенціал предикатів якості // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. Донецьк: ДонНУ. 2001. Вип.7. С. 27–31. Також інтернет-ресурс. Доступ з: https://chtyvo.org.ua/authors/Avtorskyi_kolektyv/Syntaksys_ukrainskoi_movy_khrestomatiia_Chastyna_2/
15. Городенська К.Г. Керовані другорядні члени речення і валентність предиката // Матеріали конгресу Міжнар. асоціації українців. Мовознавство: Зб. наук. статей. Чернівці: Рута, 2003. С. 260–263. Також інтернет-ресурс. Доступ з: https://chtyvo.org.ua/authors/Avtorskyi_kolektyv/Syntaksys_ukrainskoi_movy_khrestomatiia_Chastyna_1/
16. Городенська К.Г. Параметри семантико-синтаксичної структури елементарних двоскладних речень з дієслівними предикатами // Південний архів. Філологічні науки: Зб. наук. праць. Херсон: Айлант, 2001. Вип. 9. С. 22–25. Також інтернет-ресурс. Доступ з: https://chtyvo.org.ua/authors/Avtorskyi_kolektyv/Syntaksys_ukrainskoi_movy_khrestomatiia_Chastyna_1/
17. Городенська К.Г. Реченнєтвірний потенціал предикатів кількості // Наук. вісник Волинського держ. ун-ту ім. Лесі Українки. Луцьк: Вежа, 2002. №5. С. 23–26. Також інтернет-ресурс. Доступ з: https://chtyvo.org.ua/authors/Avtorskyi_kolektyv/Syntaksys_ukrainskoi_movy_khrestomatiia_Chastyna_2/
18. Грипас О. Про засадничі принципи функційної граматики. Інтернет-ресурс. Доступ з: <https://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/download/64/54/>
19. Гуйванюк Н. В. Функціональна транспозиція в синтаксисі // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. Випуск 7. Донецьк: ДонДУ, 2001. С. 85–91. Також інтернет-ресурс. Доступ з: https://chtyvo.org.ua/authors/Avtorskyi_kolektyv/Syntaksys_ukrainskoi_movy_khrestomatiia_Chastyna_2/
20. Гуйванюк Н. В. Формально-семантичні співвідношення в системі синтаксичних одиниць. Чернівці: Рута, 1999. 336 с.
21. Гуйванюк Н.В. Основні типи інформативно-референційних смислів у реченні-висловленні // Семантика мови і тексту: Зб. статей VI Міжнародної конференції. Івано-Франківськ: Плай, 2000. С. 118–126. Також інтернет-ресурс. Доступ з: https://chtyvo.org.ua/authors/Avtorskyi_kolektyv/Syntaksys_ukrainskoi_movy_khrestomatiia_Chastyna_2/
22. Дарчук Н. П. Агат-синтаксис як компонент комп'ютерної граматики української мови // Українська мова. 2020. №4. Інтернет-ресурс. Режим доступу: https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmova/4_20/7.pdf
23. Дерев'яно Ю., Гнатюк Л. Когнітивно-концептуальні аспекти й функційно-прагматичні вияви ввічливості у лінгвокультурному

- ракурсі (на фактичному матеріалі англійської і української мов). // Лінгвістичні студії. Вип. 42. 2021. Інтернет-ресурс. Доступ з: <https://jlingst.donnu.edu.ua/article/view/11313>
24. Дудик П. С., Прокопчук Л. В. Синтаксис української мови. К., 2010.
25. Єрмоленко С.Я. Категорія предикативності // Синтаксис словосполучення і простого речення. Київ: Наукова думка, 1975. С. 5–11. Також інтернет-ресурс. Доступ з: https://chtyvo.org.ua/authors/Avtorskyi_kolektyv/Syntaksys_ukrainskoi_movy_khrestomatiia_Chastyna_2/
26. Загнітко А. Доцентрово-відцентрові тенденції в сучасній термінології синтаксису // Українська термінологія і сучасність. – К., 2007. – С. 3–7.
27. Загнітко А.П. Лінійно-позиційна та семантико-функційна перервність іменнико-морфологічної форми: типологія віддаленості // Лінгвістичні студії. Вип. 42. 2021. Інтернет-ресурс. Доступ з: <https://jlingst.donnu.edu.ua/article/view/11309>
28. Загнітко А.П. Морфологічні категорії в системі предикатності і предикативності речення. К.: НМКВО, 1990.
29. Загнітко А.П. Прагматичний аспект речення і прагматичний рівень висловлення // Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії: зб. наук. пр. Рівненського держ. гуманітарного ун-ту. Вип. 13. Рівне, 2005. С. 3–7.
30. Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г., Труш О. Морфологія: Термінологічний словник-довідник. Львів, 2014. 225 с.
31. Іваницька Н. Л. Зумовленість синтаксичної структури двоскладного речення валентністю дієслова-присудка // Мовознавство. – 1985. – №1. – С. 39-43.
32. Іваницька Н. Л. Повнозначні слова української мови і прогнозування формально-граматичної і семантичної структури простого речення // Теоретичні проблеми граматики: Тематичний зб. наук. праць. – Донецьк: Дон ДУ, 1995. – С.71-81.
33. Іваницька Н.Л. Член речення як синтаксична категорія // Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. 2000. № 2. С. 70–74. Також інтернет-ресурс. Доступ з: https://chtyvo.org.ua/authors/Avtorskyi_kolektyv/Syntaksys_ukrainskoi_movy_khrestomatiia_Chastyna_1/
34. Іщенко Н. Г. Семантична та поняттєва категорії у мовознавчих студіях // Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Серія: : Філологія. Педагогіка. 2013. Вип. 2. С. 61-64. Інтернет-ресурс. Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/vntufil_2013_2_11.pdf

35. Кадомцева Л. О. Компоненти семантико-граматичної структури речення і поняття членів речення // Кадомцева Л. О. Українська мова. Синтаксис простого речення. К.: Вища школа, 1985. С. 29-62.
36. Калько М. І. Категорія аспектуальності в сучасній українській літературній мові: дис... доктора філол. наук: 10.02.01, Черкаси, 2009.
37. Каранська М. У. Синтаксичні рівні, парадигми і моделі речень з погляду взаємовідношень // Вісник Київського університету. Сер. філології. №13. К., 1972. С. 78–90.
38. Ключка Н. Я. Лексико-семантичне поле як системно-структурне утворення // Наукові записки. Серія філологічна. Вінниця, 2012. // Доступ з: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/download/947/804/>
39. Коструба П. П. Поняття предикативності і проблема класифікації комунікативних одиниць мови // Проблеми синтаксису. Львів, 1963. С. 3–9.
40. Кочерган М. П. Теорія функціонально-семантичного поля та її застосування в зіставному мовознавстві // Мовознавство. 2007. № 4–5. С. 13–19.
41. Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови. – Ч. 2. – Синтаксис. – К., 1965.
42. Кульбабська О. Вторинна предикація у простому реченні. Чернівці, 2011.
43. Кульбабська О. Сучасні інтерпретації категорії предикації в мовознавстві // Українська мова. – 2009. – №1. – С. 61-73.
44. Кутня Г. “Активність / пасивність суб’єкта” в контексті структурно-семантичного аналізу предиката // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Вип. 30. Львів, 2003. С. 11-21.
45. Кутня Г. «Процес» як семантична універсалія та категорійна граматична одиниця (на матеріалі предикатної системи сучасної української мови) // Україністика: минуле, сучасне, майбутнє III: Колективна монографія, присвячена 20-річчю україністики на Філософському факультеті імені Масарика в Брно. Врно, 2015. S. 281-288.
46. Кутня Г. В. Структурно-семантична і функціональна характеристика предикатів процесу в сучасній українській літературній мові / Дис... канд. філологічних наук. Львів, 2005.
47. Кутня Г. До питання структурно-семантичних модифікацій предикатів процесу в сучасній українській мові // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. Випуск 14 / Укл.: А. Загнітко (наук. редактор) та ін. Донецьк: Дон НУ, 2006. С. 150-154.
48. Кутня Г. Обставинна детермінація предикатів процесу в сучасній українській мові // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. Випуск 13. / Укл.: А. Загнітко (наук. редактор) та ін. Донецьк: Дон НУ, 2005. С. 178-184.
49. Кутня Г. Онтологічні параметри часової локалізованості та фазовості в канві структурно-семантичного аналізу предикатів // Лінгвістичні

- студії: 36. наук. праць. Випуск 16 / Укл.: А. Загнітко (наук. редактор) та ін. Донецьк: Дон НУ, 2008. С. 119-124.
50. Кутня Г. Семантико-синтаксична категорія валентності в контексті аналізу предикатів // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Вип. 46. Львів, 2009. Ч. II. С. 9-16.
51. Кутня Г. Семантичні ознаки "статичність" і "динамічність" у канві предикатної типології // Лінгвістичні студії: 36. наук. праць. Випуск 15 / Укл.: А. Загнітко (наук. редактор) та ін. Донецьк: Дон НУ, 2007. С. 282-286.
52. Кухар Н.І. Факультативні компоненти у системі компонентів формально-граматичної структури речення // Наукові записки. Серія: Філологія. – Вінниця: Вид-во Вінницького державного педагогічного ун-ту ім. М. Коцюбинського, 2006. – С. 80-84.
53. Кучман І. М. Функціонально-семантична категорія каузативності в сучасній українській мові: Автореф. дис.... канд. наук. 10.02.01-українська мова. Київ, 2011.
54. Ледней О. Ф. Об'єктні синтаксеми в структурі простого речення: Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.01 / ОНУ Одеса, 2003. 19 с.
55. Масицька Т. Є. Граматична структура дієслівної валентності. – Луцьк, 1998.
56. Масицька Т. Є. Граматична структура дієслівної валентності. Луцьк: Вид. відд. Волин. держ. ун-ту імені Лесі Українки, 1998. 208 с.
57. Межов О. Г., Костусяк Н. М., Здіховська Т. В. Приховані семантико-синтаксичні відношення в системі простих речень сучасної української мови // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2023 № 60 Том 2. Інтернет-ресурс. Доступ з: http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v60/part_2/1.pdf
58. Межов О. Г. Суб'єктні синтаксеми у структурі простого речення: Автореф. дис...канд. філол. наук: 10.02.01 / АН України, Інститут української мови. К., 1998. 19 с.
59. Мірченко М. Комплексна система та структура синтаксичних реченневих категорій. // Типологія та функції мовних одиниць. 2014. №2. Інтернет-ресурс. Доступ з: https://typologia.at.ua/index/kompleksna_sistema_ta_struktura_sintaksichnikh_rechennevikh_kategorij/0-140
60. Онищенко І.В. Центральні та периферійні компоненти функціонально-семантичного поля оцінки в сучасній українській мові // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 9. Сучасні тенденції розвитку мов. Випуск 5. Київ, 2011.
61. Плющ М.Я. Категорії суб'єкта і об'єкта в структурі простого речення. К.: Вища школа, 1986. 176 с.
62. Плющ Н.П. Про один із засобів вираження суб'єктивної модальності речення // Українська мова і література в школі. 1975. № 12. С. 45-52.

63. Плющ, М. Я. Відмінок у семантико-синтаксичній структурі речення. Видання 2-ге, доповнене. Київ: Видавництво Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, 2022. 235 с.
64. Поляк І. П. Функційно-семантична категорія неозначеності в сучасній українській літературній мові: Автореф. дис... канд. наук. 10.02.01. українська мова. Луцьк, 2019.
65. Прокопчук Л.В. Категорія порівняння та її вираження в структурі простого речення: Автореф. дис...канд. філол. наук: 10.02.01 / НАНУ Ін-т укр. мови. К., 2000. 18 с.
66. Руденко Л. М. Обставинна детермінація в структурі тексту (семантико-синтаксичний і стилістичний аспекти): Автореф. дис... д-ра філол. наук: 10.02.01 / НАНУ Ін-т мовознавства. К., 1996. 52 с.
67. Сальникова О. Функціонально-семантичне поле як спосіб дескрипції мови // Лінгвістичні студії. 2006 №14. // Інтернет-ресурс. Режим доступу: <http://litmisto.org.ua/?p=7496>.
68. Синтаксис української мови : хрестоматія : у 2 ч. / Упоряд. : А. Мойсієнко, В. Чумак, С. Шевель. – К. : ВПЦ "Київський університет". 2019. – Ч. 1. – 559 с. Також інтернет-ресурс. Доступ з: https://chtyvo.org.ua/authors/Avtorskyi_kolektyv/Syntaksys_ukrainskoi_movy_khrestomatiia_Chastyna_1/
69. Синтаксис української мови: хрестоматія: у 2 ч. / Упоряд.: А. Мойсієнко, В. Чумак, С. Шевель. –К. : ВПЦ "Київський університет". 2019. – Ч. 2. – 326 с. Також інтернет-ресурс. Доступ з: https://chtyvo.org.ua/authors/Avtorskyi_kolektyv/Syntaksys_ukrainskoi_movy_khrestomatiia_Chastyna_2/
70. Сікорська О. О. Функціонально-семантична категорія потенційності в українській мові: Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.01. Одеса, 2017.
71. Скаб М. С. Функціональна сфера апеляції в українській мові (семантика, граматики, прагматика, стилістика): Автореф. дис... д-ра філол. наук: 10.02.01 / НАНУ Ін-т української мови. К., 2002. 34 с.
72. Слинько І.І., Гуйванюк В.В., Кобилянська М.Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. К., 1994.
73. Соколова С. Аспектуальні категорії українського дієслова. Київ: Книга-плюс, 2021. 222 с.
74. Степаненко М.І. Структурна схема речення і його валентна будова // Просторові поширювачі у структурі простого речення. Полтава: АФНІ, 2004. С. 6–17. Також інтернет-ресурс (зі змінами автора). Доступ з: https://chtyvo.org.ua/authors/Avtorskyi_kolektyv/Syntaksys_ukrainskoi_movy_khrestomatiia_Chastyna_1/
75. Сухомлин В. В. Семантичні основи функціонально-семантичного поля: мовний і мисленнєвий зміст // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Вип. 22. 2012.

